

La vorto de la Prezidanto

La temo de tiu ĉi numero 123 de *La Sago* estas « handikapo ». Kian rilaton tio povas havi kun SAT-Amikaro ?

SAT-Amikaro estas kultura Esperanto asocio, kies du ĉefaj celoj estas 1. disvastigi Esperanton en laboristaj franclingvaj medioj por doni al siaj aliĝantoj efikan lingvan rimedon de internacia komunikado, kaj 2. varbi al SAT, kies ĝenerala celo estas la uzo de Esperanto por la klasaj celoj de la Laboristaro Tutmonda. SAT kaj la Landaj Esperanto Asocioj similaj al SAT-Amikaro ne estas subordigitaj unuj al aliaj, sed kunlaboras al komuna celo. Iuj pensas, ke SAT kaj la LEAoj « celas klasbatali ». Tio estas eraro. Klasbatalo ne estas laborista celo kaj la laboristoj trudataj defendi sin en klasbatalo havas por tio nacilingvajn tiucelajn organizojn : partioj, sindikatoj, ktp., kun kiuj asocioj de laboristaj esperantistoj ne bezonas konkurenci.

Okazis al mi, en jam malproksima epoko, dum kiu mi havis respondecojn en la komitato de tutlanda franca federacio de laboristaj sindikatoj, ke mi estis delegita eks-terlanden kun alia kamarado por

reprezenti la federacion en tutlanda kunveno de samfaka organizaĵo de koncerna lando. Ĉe nia alveno ni konatiĝis kun juna studentino, kiun koncerna organizaĵo asignis al ni kiel interpretistino pri la franca por ebligi nian partoprenon. Dum la tuta renkontiĝo ŝi konstante akompanis nin kaj efike helpis nin. Ĉio iris glate ekster la laborkunsidoj. Dum la laborkunsidoj, ni tuj rimarkis, ke nia kompetenta interpretistino tradukis nur parton de la kontribuoj. Ŝi foje diris : « *tiu nur diras banalaĵojn* ». Subite, mia franca kamarado kvazaŭeksplodis kaj ekprotestis : « *Mi estas sola ĵuĝanto por decidi, ĉu la oratoro diras por mi banalaĵojn. Ekkonsciu, ke principe ĉiu detalo dirita interesas min, kaj mi bezonas diligentan helpon, ĉar mi estas ĉi tie kiel lingva handikapulo.* » Kio estas do handikapo ? Kontraŭ koncerna handikapo laboras nia Asocio jam pli ol jarcenton (ĝia unua nomo estis *Fédération Espérantiste du Travail*) kaj se Esperanto ricevis la bezonan konsideron de laboristaj organizoj, tiu lingva handikapo ne plu ekzistis. Kiom da tempo perdita pro strategia miopeco !

Ekde la elekto de nia komitato, por kiu la kandidatoj ne interpuŝiĝis, okazis plurfoje, ke ni ricevis mesaĝon, per kiu oni demandis, kiel funkcias nia komitato. Ni certe devas ĝoji kaj danki por la intereso tiel montrita al nia laboro. Mi ne memoras, sed mi povas erari, ke tia demando kutimis esti starigata al pli fruaj komitatoj. Nia respondo devas esti, ke nia komitato ne laboras tro facile, ĉar ni ne estas superhomoj kaj ni ĉiuj havas aliajn okupojn, kiuj plivastigas nian horizonton sed mallongigas nian disponeblan tempon. Feliĉe nin helpas eksterkomitataj efikaj kamaradoj, el kiuj ni eĉ povis alekti Terezan kaj Maksimilianon. Nia ĉefa ligilo kaj forto estas nia komuna volo, ke SAT-Amikaro plu vivu, ĉar neniu alia asocio pretas fari ĝian neneŭtralan taskon sur la tuta franclingva teritorio.

Pro buĝeta neceso, la amplekso de la numeroj de *La Sago* devas esti ekzakte dek ses paĝoj. Ni ricevis pli ol sufiĉe da materialo por plenigi ĉi tiun numeron 123. Tiel la plenigo de la numero 124 jam estas komencita. Mi deziras al ĉiuj bonan jarfinon.

Petro

CPPAP n° 0322 G 86224. ISSN : 1763-1319. SAT-Amikaro, 132/134, boulevard Vincent-Auriol, 75013 Paris.

Directeur de la publication :

Pierre Lévy.

Imprimé par :

Parbleu!/Ravin Bleu 75017 Paris.

Dépôt légal à parution.

Ĉefredaktanto : Petro Levi.

Enpaĝiganto : Jean-Luc Ancey.

Redakt- kaj kontrol-skipo : Jantine kaj Yannick Dumoulin, Luk' Gouverneur, Ĵak Le Puil, Petro Levi.

Partoprenis en ĉi tiu numero :

Pierre Boussaud, R. Favier, Paŭlino Gaborit, Luc Gouverneur, Ph. Freslon, Isabelle Lamyrested, Petro Levi, Julian Modest, R. Platteau, Monique Prezioso, B. Schumann – kaj ankaŭ Ivo la rezeano, Jean-Louis B., Tereza, Véronique.

Kontribuoj

Ĉiam bonvenaj ! Sendu ilin al la redakta korespondanto : sekretario@sat-amikaro.org kaj pa-

rале al lucette.lumeto@laposte.net

• Prefere per reto, tekstoj en ODT-aŭ TXT-formo por ligitaj dosieroj, skribitaj prefere en Unikodo, bildoj en JPEG- aŭ PNG-formo.

• Artikoloj ricevitaj post la 20a de la paraj monatoj ne povas esperi aperigon en la tuj sekvonta numero.

Samajn retadresojn por ajnaj rimarkoj/kritikoj (sed ĝentilaj) *Mêmes adresses courriel pour toutes remarques*

Contributions

Toujours bienvenues ! À faire parvenir au correspondant de la rédaction.

• *De préférence par Internet, textes en format ODT ou TXT pour un document joint, et images en format JPEG ou PNG.*

• *éventuellement sur papier par poste, les textes de préférence typographiés pour un traitement au scanner (erreurs éventuelles notées en marge).*

• *Les articles reçus*

après le 20 des mois pairs ne peuvent pas espérer être publiés dans le numéro immédiatement suivant.

Pri la enhavo de la artikoloj respondecas la aŭtoroj mem.

Represo de artikoloj permesata kun indiko de la fonto.

Ce numéro est accompagné de deux encarts jetés, « aliĝilo » et « referendumilo ».

Tarifoj Tarifs	Be, CH Fr	Aliaj landoj
Kotizo (kun abono 60 %) <i>Cotisation (avec abonnement)</i>	35,00 €	42,00 €
Kotizo sen abono <i>Cotisation sans abonnement</i>	14,00 €	14,00 €
Subtenkotizo (abono 30 %) <i>Cotis. soutien (abon. 30 %)</i>	70,00 €	84,00 €
Junulo (malpli ol 25 j.), senlaborulo, kunul(in)o <i>Jeune (moins de 25 ans), chômeur, conjoint(e)</i>	17,50 €	21,00 €
Minimuma kotizo <i>Cotisation minimale</i>	libera libre	libera libre
Simpla abono <i>Abonnement simple</i>	32,00 €	39,00 €

Kio estas kapablismo ?

Nia socio iom post iom evoluas, kaj kvankam la spektaklo de nia kompantinda mondo povus kredigi al ni la malon, fine ĝi tamen enmense pliboniĝas. Sufiĉas retrorigardi unu jarcenton antaŭe, enkapigante samtempe, kio estis la tiama rasismo, seksismo, homofobio... Kelkaj el tiuj konceptoj, ekzemple kontraŭspecismo, aperis antaŭ nelonge, estigante mirigon kaj socian debaton. Sed oni ne forgesu, ke ankaŭ la ideo de kontraŭrasismo siatempe okazigis mirigon kaj akrajn disputojn ! Nu... sed kapablismo ? Pri kio do temas ?

Laŭ Vikipedio (*), kapablismo aŭ handicapismo estas diskriminado kaj socia antaŭjuĝado pri homoj kun malkapabloj. Kapablismo karakterizas homojn kiel difinitaj per siaj malkapabloj kaj kiel malsuperaj al la nemalkapabluloj. Gravas krome la aplikaj konsekvencoj de tiu diskriminado, pri kiu oni oftege parolas sed ja malmulte agas : nia socio, kiu taksas sin moderna, evoluinta, prirajte atentema, plejofte ignoras handicapulojn. La malfacilaj alireblecoj en publikejoj estas konataj. Sed tio troveblas ankaŭ en nia menso. Jen pensigaj ekzemploj.

En mia kvartalo de la urbocentro de Nanto troviĝas du maljunulejoj. Multaj el ties loĝantoj estas plimalpli handicapitaj. La strateto, kie mi loĝas, estas sur vojo inter tiuj maljunulejoj kaj strato butikplena. Tial multnombros la homoj, kiuj preterpasas mian loĝejon kun rulseĝoj, paŝhelpiloj kaj blankaj bastonoj. Antaŭ jaro, la tuta kvartalo estis rearanĝita kaj renovigita, kaj tiam « ili » havis la bonan ideon plilarĝigi la trotuaron antaŭ mia hejmo, tiel finfine ebligante la transpasadon de rulseĝoj. Bonege, ĉu ne ? Sed ve ! « Ili » fine ne remetis la vojkolonetojn, je preteksto ke « ili » altigis la trotuarojn. Pri tiu altigo, la aŭtomobilistoj ja fajfas, kaj la tutnovaj trotuaroj fariĝis tuj konstanta aŭtoparkejo ! Kaj devas nun paŝadi meze de la ŝoseo ne nur iuj ajn piedirantoj, sed des pli malkapabluloj, ĉar kompreneble, « ili » eĉ ne pensis aranĝi trotuarajn malaltigojn je ĉiu ekstremo ! Mi sendis multnombrajn leterojn antaŭ ol venigi sukcese respondeculojn de la urbodomo, kiuj

konstatis la kretenecon (tio ne estas kapablisma ofendo sed nur ja fakto) de la situacio. Ĉu vi volas scii ilian punktofinan argumenton ? « Nu... jes, sed sciu, ke ne eblas ĉion fari ! » Tio tuj reagis min : « *Precipe ne eblus al vi ĉion fari, se vi mem estus en rulseĝo, kaj devus ĉiutage resti hejme aŭ riski akcidenton !* » Tiu survoja kunveneto okazis antaŭ monatoj, kaj ĝis nun nenio ŝanĝiĝis...

Alia afero igas min kolerema. Antaŭ kelkaj jaroj, ĉar mi loĝas apud la urba stacidomo, mi havis la okazon akcepti miahejme junulon, kiu venis trajne de najbara urbo por komuna asocia finjara festeno. Sed, jen la problemo, tiu junulo estis mutulo... Kaj ve, same kiel preskaŭ ĉiu el ni, mi ne parolas la signolingvon. Tio tiom ĝenis kaj cerbumigis min, ke mallongtempe poste, mi serĉis kurson por eklerni tiun lingvon. Ve kaj ve denove ! Tiaj kursoj estis (kaj plu estas) ege multekostaj... Kial do ? Kial oni ne instruas signolingvon ĉie, en lernejoj, entreprenoj, asocioj ? Tio certe faciligus la integriĝon de mutuloj en la socio. Sed ne nur ! Ekzemple, dum jaroj mi laboris en teksejo, kie la laboristoj devas interparoli ne nur en bruego, sed krome kun aŭdprotektilo surkape. Ĉu vi imagas kiom komforte estus, se anstataŭ kriegi unu al la alia, eblus signoparoli ? Kion do oni atendas ?

Markus Lutter

Boligas min tiu kutima egoisma sinteno, kiu fajfas pri ĉies bonfarto kaj komforto. Tiom malmulte plejofte sufiĉus ! Iun vesperon, mi aliris junulojn, kiuj parkis sian aŭton surtrotuare por iri en apudan trinkejon. « *Vi ŝajne havas plensanajn gambojn kaj okulojn, mi diris, estus afable lasi la lokon al tiuj, kiuj ĉi-rilate ne havas vian bonŝancon.* » La junuloj ĥore respondis : « *Maljunuloj je tiu horo jam enlitiĝis !* » Kun aplombo, kvankam mi interne ekkuiris, ironie mi argumentis : « *Stulta mi estas... Ja estas leĝo, kiu malpermesas al nejunuloj iri eksterhejmen post noktigo. Krome, jes, plian fojon vi pravos, ĉar kompreneble ne ekzistas junuloj blindaj, handicapitaj, vunditaj aŭ en rulseĝoj... Amuziĝu bone !* »

La grumblemulo

(* <https://eo.wikipedia.org/wiki/Kapablismo>)

Ĉu vi aprobas la leĝon, kiu malpermesas fumi en publikaj lokoj ?

Neniam mi fumis. Eĉ malbone odoris al mi la tabakfumo. Longtempe mi emis protesti kontraŭ ĝena fumado, sed, de kelkaj jaroj mi malkonsentas kun la persekutaj paŝoj, kiuj estas farataj kontraŭ la fumantoj, kaj mi taksas malŝatinda la novan leĝon, kiu malpermesas fumadon en publikaj ejoj.

Certas, ke tiu leĝo, kiel ĉiuj samcelaj, havas bonajn motivojn. Danĝera estas fumado kontraŭ la sano. Sed oni rememoru la proverbon : « Infero estas pavimita per bonaj intencoj ».

Ne forgesu ke la Sankta Inkvizicio faris tion, kion ĝi faris pro bonaj intencoj : ĝi sentis sin respondeca pri la eterna savo de la homoj ! Simile, la komunistaj ŝtatoj agadis cele la intereso de la socio kaj la homoj, intereso « science » ellaborita. Ne forgesu ni la terminon : « la scienca socialismo » ; do tiuj, kiuj ne obeis la ŝtaton estis « senprudentuloj », « frenezuloj », aŭ « malrespondeculoj ».

Tiuj komparoj, kvankam ili eble troas (ĉu ?), estas pensindaj kaj permesas al ni kompreni, kial mi pli kaj pli timas, kiam mi vidas la emojn, kiuj disfaldiĝas en la nuna socio. Tiuj niaj socioj (ĉar tio ĝeneralas en Okcidento), kiuj sin diras liberaj, toleremaj, kaj sin multe gloras pri tio, eble nekonscie, kaj ne atente de siaj anoj, drivas al malsana, danĝera, malhumaneca direkto. Kaj tio des pli danĝera, ke tio estas fondita sur la bono de la homoj, kaj bono eldirita de la fakuloj, kaj estas efektivigita de memcertaj, nedubantaj, arogantaj administrantoj.

Kio venos plu ? Post kiam tabakon oni estos diablighinta kaj malpermesinta, oni malpermesos alkoholajn trinkaĵojn (alia drogo !), oni persekutos tiujn, kiuj manĝas grasaĵojn, kaj sukeraĵojn : he ! tio plikreskigas la riskojn je multaj malsanoj... kaj tiel estas multekosta al nacia San-Asekureco...

Kiel ankaŭ multekostis la frenezuloj kaj denaskaj handicapuloj en Germanio en la epoko de la « Aktion T4 ».

Se konsideri tiele sekurecon, ne ekzistas fino, kaj, finfine, estos finiĝinta la individua libereco, oni sin retrovos en totalisma civilizacio !

R. Platteau